

11. BARÁTOM VAN: DÁVID ÉS JÓNÁTÁN

(1Sám 20)

Gyülekezeti óraszám: 1. Egyházi iskolák óraszám: 2.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(Felhasznált irodalom:

BARTA, T. (szerk.), Keresztyén Bibliai Lexikon, Budapest 2000.

BOTTERWECK, G./ RINGGREN, H./ FABRY, H.-J. (Hrsg.) Theologisches Wörterbuch zum Alten Testament, Stuttgart 1973-2007.

KITTEL, G./ FRIEDRICH, G. (Hrsg.) Theologisches Wörterbuch zum Neuen Testament, Stuttgart 1933-1979.

RÓZSAI, T., A barátság, Budapest, 1988.

<http://www.bibelwissenschaft.de/wibilex/das-bibellexikon/lexikon/sachwort/anzeigen/details/freundschaft-at/ch/c6f36e79109dc46f1349e7524a5347d5/>

Barátság a Bibliában

Az ókori Keleten az egyén nagyon szorosan kötődött a családjához, ezért a barátságok és a nem rokoni kapcsolatok nem játszottak akkora szerepet. Ezért nem is csoda, hogy a héber nyelvben nincsen speciális, egyértelmű szó a barátra. A szövegkörnyezetből lehet eldönteni, hogy barátról van-e szó vagy valaki másról. A barát fogalmához legközelebb eső (réa) szó jelentése: szomszéd, társ, embertárs, egy másik ember, politikai szövetséges, katonai bajtárs. Gyakran a testvér szót használják barát értelemben, hogy a két idegen ember közötti erős szálát kifejezésre juttassák. Tartalmilag a barátság az Ószövetségben kölcsönös szimpátián és bizalmon alapuló emberi kapcsolatot jelent. Ez nyilvánul meg abban, hogy a barátok szeretik egymást, mint a saját életüket (5Móz 13,7; 1Sám 18,1). Az az összetartozás, ami az Ószövetségben barátok között létrejön, nem közvetlen, hanem Isten közvetítésével létrejövő kapcsolat. Az ószövetségi barát fogalom mögött ott áll a szövetség gondolata. A barát mindenképpen Isten szövetségének a képviselője.

A **király barátja** kifejezés egy tisztséget jelölt (1Móz 26,26; 1Krón 27,33). Ez a kifejezés a hellenista korban is élt még. A bölcsességi irodalomban találunk sok baráttal kapcsolatos gondolatot, amelyek kiemelik, hogy a barátok között kialakult szálak is lehetnek olyan erősek, mint a családtagok közöttiek (Péld 18,24).

A Biblia megemlíti azt is, hogy valaki Isten barátja is lehet. Ábrahámot Isten barátjának nevezi (Ézs 41,8). Isten úgy beszélt Mózesnek, ahogyan az ember a barátjával beszél (2Móz 33,11) A kegyesek is Isten barátainak számítanak (Zsolt 60,7).

Az Ószövetségben olvashatunk még további barátokról: Ruth és Naómi, Jób és barátai, Dániel barátai (Dán 3).

Az Újszövetségben már ismert fogalom a barátság. Két megfelelő kifejezést is találunk a görög nyelvben. Az egyik (hetairosz) jelentése: kolléga, partner, társ. Így nevezi a példázatban a szőlősgazda a napszámosát. „*Ő pedig egyiküknek így felelt: Barátom, nem bánok veled igazságtalanul. Vajon nem egy dénárban egyeztél meg velem?*” (Mt 20,13) Ez a kifejezés inkább a távolabbi barátra vonatkozik. Érdekes, hogy Jézus így szólítja meg Júdást az elárulás előtt: „*Barátom, ezért jöttél!*” (Mt 26,50) Az Újszövetségben van egy másik szó is, ami a

barátot jelenti (filosz). A szó magában hordozza azt, hogy barát az, akit kedvelünk. Jézus a tanítványait barátainak hívja (Lk 12,4). Jézust pedig a vámszedők és bűnösök barátjának hívják (Mt 11,19). A barátság egy szimmetrikus kapcsolat, amely más, mint a szolga-úr viszony, ezért nagyon jelentős az, hogy Jézus azt mondja, hogy Ő barát.

Dávid és Jonatán barátsága

Dávid és Jonatán barátságának a története a legismertebb a Bibliában. Miután Dávid legyőzte Góliátot barátság alakult ki közte és Saul király legidősebb fia: Jónátán között (1Sám 18). Nevének jelentése: „Jahve adta”. A társadalmi különbségek ellenére a két fiatalember nagyon jól megértette egymást. A barátságot egy szövetséggel erősítették meg: Jónátán a ruháját és a fegyverét adta Dávidnak (1Sám 18,1–4). Ettől kezdve két egyenrangú félről van szó. A kapcsolatuk szimmetrikus szintre emelkedett. Dávid korai győzelmei után Saul hozzáállása megváltozott. Feleségül ígért lányát, Mérabot máshoz adta, majd helyette Míkalt házасította össze Dáviddal. A két fiatalember között kialakult jó viszonyt a sógorsági kötelék is erősítette. A barátok között létrejövő hűség miatt Jónátán mindvégig kiállt Dávid mellett. Amikor Saul féltékenységében meg akarta ölni Dávidot, igyekszik megmenteni barátja életét. Az első kísérlet sikerrel járt: Jónátán közbenjáró beszédére megesküdött Saul (1Sám 19,4–7). Ez a békesség rövid ideig tartott. Saul ismét tervbe vette, hogy megöli Dávidot. Dávid kénytelen volt elmenekülni az otthonából. Jónátán utánament, és ígéretet tett arra, hogy apja szándékait elárulja barátjának (1Sám 20). Dávid elfogadta az ajánlatot. Ismét szövetséget kötöttek (1Sám 20,16). Ekkor már előre látta Jónátán, hogy Dávid lesz a következő katonai vezér. Ezért a szövetségkötés ekkor már nem maradt egyoldalú. Jónátán információt ígért, Dávid pedig sértetlenséget. Ez a szövetség a leszármazottakra is vonatkozott (1Sám 20,41). Saul ártó szándékát tudtul is adta Dávidnak a barátja. Ezzel egy időben azonban Saul számára pedig az vált egyértelművé, hogy fia megpróbálja megmenteni barátja életét. Jónátán a barátságért cserében azzal fizetett, hogy le kellett mondania a trónról (1Sám 20,31). Jónátán meghalt a Gilbóa-hegyi filiszteusok elleni harcban, (1Sám 31,2) az ellenség meggyalázta. Dávid siratóénekének emlékét a Biblia is megőrizte (2Sám 1,17–27).

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

Negyedikben a barátság témája fontos és kedvelt téma. Erre az időre már kialakulnak baráti csoportok. Jellemző a nemi elkülönülés. Külön alakítanak csapatot a lányok, külön a fiúk. Időnként, ezek a csoportok harcolnak, rivalizálnak egymással, de sokkal inkább az egymeműek közt alakul ki a versengésben kifejeződő csoportdinamikai mozgás.

Már elkezdődhet az átpártolás jelensége, hogy a család elsődlegesen meghatározó közegét felváltják a barátságok. Éppen ezért egy-egy barátság, baráti kötelék komoly érzelmi és bizalmi elköteleződéssel is jár már, amiben a gyermekek megélik a hűség, a titoktartás, a kitartás, a mellé állás, felvállalás tapasztalatait, de ugyanígy megélik az elárulást, cserbenhagyást, hűtlenséget.

Dávid és Jónátán barátsága egy szép és példaértékű barátság története, aminek mentén átgondolhatják a tanulók saját barátságaikat és azt, hogy ők milyen barátok.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>MINIMUM</u>	<u>OPTIMUM</u>
<ul style="list-style-type: none">Aktív részvétel a közös feladatokban, játékokban, énektanulásban, közös éneklésben, imádkozásokban és beszélgetésekben.	<ul style="list-style-type: none">Aktív részvétel a közös feladatokban, játékokban, énektanulásban, közös éneklésben, imádkozásban és beszélgetésekben.

<ul style="list-style-type: none"> • A korosztályi és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten: <ul style="list-style-type: none"> ○ Ismerje és tudja segítségével elmondani Dávid és Jónátán barátságának történetét a tankönyvi kép és szöveg alapján. ○ Ismerje és segítségével tudja értelmezni a lecke Igéjét: Példabeszédek könyve 18,24. 	<ul style="list-style-type: none"> • A korosztályi és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten: <ul style="list-style-type: none"> ○ Tudja önállóan elmondani Dávid és Jónátán barátságának történetét a tankönyvi kép és szöveg alapján. ○ Tudja önállóan értelmezni és megtanulni a lecke Igéjét: Példabeszédek 18,23.
---	--

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT – GYÜLEKEZETEK, ÁLLAMI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Isten barátokat ad.

Kognitív cél: A barátság értékeinek tudatosítása.

Affektív cél: A barátsággal együtt járó érzelmek feltérképezése.

Pragmatikus cél: A barátságban való kitartáshoz szükséges attitűdök megerősítése.

Óra fő része	Javaslatok	Tananyag, célhoz kapcsolódás
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>Barátság keresztretjtvény Rajzoljuk fel a munkafüzet első feladatában lévő keresztretjtvényt a táblára! Osszuk ki egy-egy gyermeknek, vagy padtársnak (nagyobb osztályban négyes csoportnak) az egyes állításokat! Egy-egy tanuló írja fel a táblára a megoldást!</p> <p>A barátság fogalmának és tapasztalatainak aktivizálása egyéni munkáltatással a munkafüzetben.</p>	<p>A feladat a munkafüzetben is elvégezhető: MFGY 12. lecke 1. (36. o.)</p> <p>MFGY 12. lecke 2. (36. o.)</p>
Feldolgozási javaslat, munkáltatás	<p>Dávid és Jónátán barátsága – történetmondás Meséljük el Dávid és Jónátán barátságát a gyermekeknek a tankönyvben lévő olvasmány részletességéig:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dávid és Jónátán megismerik egymást • Barátságuk és szövetségkötésük • Saul üldözni kezdi Dávidot • Jónátán hűsége és segítsége • A bujkáló Dávid hűsége <p>Aranymondás: „...van olyan barát, aki ragaszkodóbb a testvérnél.” Példabeszédek könyve 18,24</p>	<p>TK 12. lecke (28. o.), Feladattár 1. (29. o.)</p> <p>Javaslat: A tankönyvi illusztráció kapcsán beszéljünk a gyermekek közti barátságról:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mit fejezett ki Jónátán ajándéka Dávidnak? • Te mit tudnál felajánlani a barátodnak barátságkötések jeléül?

	<p>Bibliai történet üzenetének elmélyítése páros munkáltatással a munkafüzetben</p> <p>Nagy barátságok az irodalomban – a tananyag ismeretszintű összekapcsolása a gyermekek olvasmányaival</p> <p>Aranymondás elmélyítése titkosírással és igéskártya készítéssel Készítsenek a tanulók egyéni titkosírást a munkafüzetbe! Osszunk ki indigót és A/4-es fehér lapokat, hogy egyből két példányban készíthessék! Osszuk ki a kartoncsíkokat, amelyre írják rá az egyéni titkosírással az aranymondást, és díszítsék az igéskártyát/könyvjelzőt! Tegyék bele egy borítékba a titkosírással megfejtést és az igéskártyát, írják rá egy barátjuk nevét, és vigyék magukkal, hogy odaadhassák!</p>	<p>MFGY 12. lecke 3. (37. o.)</p> <p>TK 11. lecke Feladattár 2. (29. o.)</p> <p>MFGY 12. lecke 4. (37. o.) Eszköz: indigó, A/4 lap, kartoncsíkok (férjen bele egy borítékba) borítékok</p>
Aranymondások	<p>„...van olyan barát, aki ragaszkodóbb a testvérnél.” (Péld 18,24)</p>	
Énekjavaslat (alternatívák)	<p>14. Hárfahúron háladallam (TK 84. o.) RÉ: 234. dics. 3. verse – Ó Szeretet, áraszd ránk meleged JJ: 51. Mit magadnak várnál</p>	
Házi feladat	<p>Páros vagy egyéni munkaként adhatjuk a munkafüzet megmaradt feladatait.</p>	<p>MFGY 12. lecke 5–6. (38. o.)</p>

TOVÁBBI ÖTLETEK:

(Egyéni feladatlapok összeállíthatók az RPI online feladatbank segítségével:
<http://rpi-feladatbank.reformatus.hu/#/login>)

Képelemzési és szövegelemzési módszertani segédlet

Tankönyv: 28-29. oldal

A képen látható:

- Tematikus rajz: Jónátán Dávidnak ajándékozta a fegyvereit, köpenyét
- Rajz: könyvek egy polcon

A szöveg:

- Olvasmány: Dávid és Jónátán barátsága

Instrukció a képolvasáshoz és a kapcsolódó szöveg elemzéséhez

A képek:

- Figyeljétek meg a környezetet! Hol találkozott a két ifjú? Mit láttok a közelben? Mi látható a távolban?
- Melyik ifjú lehet Dávid? Ki lehet a másik fiatalember?
- Mi történhet kettőjük között? Mit tart a másik fiatal a kezében? Mik ezek? Mire használták? Miért nyújtja Dávid felé?
- Ha az arckifejezésüket vizsgáljátok, milyen viszonyban lehetnek?
- Ha az olvasmányt elolvasod, arra is felelni tudsz, hogy miért került sor erre az eseményre!
- Te mivel ajándékoztad meg már a barátodat/barátnődet? Miért tetted?
- Mi jellemzi szerintetek az igazi, jó barátságot?

A szöveg:

- Mi történt Dáviddal, miután legyőzte Góliátot? Hova került? Kivel találkozott ott? Ki volt ő?
- Mivel ajándékozta meg Jónátán Dávidot? Miért tette ezt? Miben egyeztek meg?
- Miért lett féltékeny Saul, és miért haragudott meg Dávidra?
- Jónátán hogyan segített Dávidnak?
- Jónátán miért maradt az apja mellett?
- Mi a véleményed a történetekről?
- Te megvédted már a barátodat/barátnődet? Miért volt erre szükség? Mi történt?

Beszélgetéspontok az aranymondáshoz:

„... van olyan barát, aki ragaszkodóbb a testvérnél.”

- Mit jelent ragaszkodni valakihez? Mondj példát rá!
- Te milyen testvér vagy? Milyen lennél?
- Milyen barát vagy? Milyen szeretnél lenni?

1. Írjunk öt érzék verset a barátságról! – előző órai anyag felelevenítése

A barátság úgy néz ki, mint...

A barátságnak olyan a hangja, mint...

A barátságnak oly íze van, mint...

A barátságnak olyan a tapintása, mint...

A barátságnak olyan az illata, mint...

A feladatot elvégezhetjük közösen a táblán, ahova felkerül néhány javaslat mindegyik sorba, de leírathatjuk a gyermekekkel a saját asszociációjukat is egy előre kinyomtatott lapra, vagy a füzetükbe.

2. Jézus és Péter barátsága. Idézzük fel a harmadik évfolyam nagypénteki – húsvéti óráit, és az azon elvégzett feladatokat!

3. Készítsünk barátságtányért!

Az alábbi tányér mintájára a gyermekekkel is készíthetünk Tányér-Barátot. Papírtányérra írjuk rá az idézetet, majd a karimáját díszítjük! Az ünnepi időben megrakhatják édességgel, süteménnyel, és odaajándékozhatják egy barátjuknak, akár olyannak, akivel szeretnének kibékülni.

Az idézet:

Tányér-Barát házról házra,
édeset, sósat mind kínálva,
mosoly-szeretettel újra rakva,
vándorútját így folytatja.

Áldás kapni...

Áldás újra telerakni...

Áldás BARÁTNAK továbbadni...

4. Indítsunk barátság süteményt az osztályban!

Készítsük el az alábbi recept szerint a barátság süteményt úgy, hogy elkészítjük előbb a kovászt:

- 1 csomag szárított élesztő
- 1 csésze liszt
- 1 csésze cukor
- 1 csésze tej

Az élesztőt langyos vízzel csomómentesen összekeverjük, majd 10 percig állni hagyjuk. Egy nagy tálban összekeverünk egy csésze lisztet, egy csésze cukrot, majd egy csésze tejet keverünk hozzá, ügyelve arra, hogy a keverék csomómentes legyen. Ezután az élesztős oldatot keverjük hozzá. A tálal letakarjuk, és a kovászt érleljük. A második, harmadik, negyedik napon átkeverjük egy fakanállal. Az ötödik napon hozzákeverünk egy csésze lisztet, egy csésze cukrot és egy csésze tejet. A hatodik, a hetedik, nyolcadik, kilencedik napon ismét átkeverjük egy fakanállal. A tizedik napon ismét hozzákeverünk egy csésze lisztet, egy csésze cukrot és egy csésze tejet. A keverékből kivesszünk egy csészényit, és ezt használjuk fel a sütemény készítéséhez. A maradék kb. három csészényit, ajándékozunk oda egy-egy

tanulónak, amit megsüthet, illetve továbbszaporításra használhat. Fontos, hogy a tésztát amennyire lehet, hűtőben tartsuk.

A továbbadott kovással a tennivalók:

Hétfő :Tegyél a kovászhoz 2,5 dl cukrot!

Kedd :Tegyél a kovászhoz 2,5 dl felforralt, majd lehűtött tejet!

Szerda: Tegyél a kovászhoz 2,5 dl lisztet!

Csütörtök: Keverd össze a kovásmasszát!

Péntek: Tegyél 2,5-2,5 dl cukrot, tejet és lisztet, mint korábban!

Összekeverés után a kovászt négy részre osztjuk, három részt továbbadunk három barátunknak, a negyedik részből készítjük el a süteményünket.

A sütés előtt még hozzáadandók:

- ♣ ½ kávéskanál szóda bikarbóna,
- ♣ 1 db tojás,
- ♣ 2 dl olaj,
- ♣ ½ csomag sütőpor,
- ♣ 1 csomag vaníliás cukor,
- ♣ 2,5 dl liszt,
- ♣ ízlés szerint csokoládé (apró darabokra vágott) és mazsola, vagy friss, esetleg aszalt gyümölcs.

Kikent, lisztezett formában, előmelegített sütőben, 175 C-on 50-60 percig sütjük.

5. Állati barátságok: <http://joportal.hu/johirek.php?readmore=1321>
<http://www.erdekesvilag.hu/tag/allati-baratsag/>

6. Barátságtegez. Készítsünk az alábbi képek alapján barátságteget! Készítsük el henger alakú dobozból, vagy WC-papír gurigából vagy műbőrből, filcből és madzagból a teget! A papírból készülő nyilakra írjanak a gyerekek olyan tulajdonságokat, amelyek a barátokat jellemzik, amelyek a barátsághoz kellenek!

Forrás:

<https://hu.pinterest.com/search/pins/?rs=ac&len=2&q=david%20jonathan%20craft&etslf=14159&eq=david%20jona&0=david%7Cautocomplete%7C1&1=jonathan%7Cautocomplete%7C1&2=craft%7Cautocomplete%7C1>

Letöltés: 2016. június 21.

7. SMS. (Ötlet: Haukiné Szabó Rózsa)

Feladat: Dávid személyébe behelyezkedve SMS-ben adj hírt magadról Jonatánnak az elválásot követő első hét eltelte után! Írd meg, hogy mi történt veled, köszönd meg a segítséget! Az üzenetben szerepeljenek az alábbi szavak is: barlang, szent kenyér, filiszteus Góliát kardja, pap, pusztában és sziklavárakban!

Pl.:

Szeretett barátom, Jonatán!

Tudom, hogy aggódsz értem, ezért írok Neked. Mióta elváltunk, pusztában és sziklavárakban találok menedéket. De van ételem, fegyverem és szállásom. Egy paptól kaptam szent kenyeret, magamnál tartom a filiszteus Góliát kardját, és barlangokban alszom. Hálás vagyok neked mindenért. Imádkozom, hogy apád haragja elműljék. Köszönöm, hogy a bajban mellettem voltál, számíthattam rád. Szeretettel gondol rád barátod: Dávid.

8. Barátságposta. (Ötlet: Karlóczai Mariann: Komámasszony, hol az olló? Kisgyermekek játékoskönyve, 109. o., Gyorsposta; Adaptálta: Haukiné Szabó Rózsa)

A gyermekek egyvonalon állnak fel szorosán egymás mellé. Az első az indító (Dávid) egy szót vagy egy rövid mondatot súg a szomszédja fülébe úgy, hogy más ne hallja meg. Ő is tovább súgja a mellé állónak, s ez így folytatódik, míg az utolsó (Jonatán) hangosan meg nem mondja, amit hallott. A gyerekek csak azt súghatják tovább, amit hallottak, a szöveget megváltoztatni nem szabad. A tovább súgott mondat szólhat az igaz barátságról, Dávid köszönetnyilvánításáról. Az indító és az utolsó gyermek személyét változtatva lehetőséget kapnak a gyermekek arra, hogy saját szavaikkal kifejezhessék érzéseiket, gondolataikat.

9. Ki vagyok én? (Ötlet: Karlóczai Mariann: Komámasszony, hol az olló? Kisgyermekek játékoskönyve, 154. o., Adaptálta: Haukiné Szabó Rózsa)

Kiválasztunk két gyermeket, az egyiküket kiküldjük a tanteremből, majd megbeszéljük a másikkal, hogy ki lesz az, aki kint van. Behívjuk a kint lévőket, és most a másik gyermek megy ki, akiről szintén megállapítjuk, hogy ki lesz. Ezután behívjuk a másik gyermeket. A gyermekek egymással szemben megállnak, feladatuk az, hogy kitalálják, kik ők. A két gyermek beszélgetéséből ki kell ennek derülnie. Üdvözléssel indul, mindegyik a másik szerepkörének megfelelően köszön, és így folytatódik tovább a beszélgetés. Túl sokat nem szabad előre elárulni, mert akkor nagyon könnyű lesz a feladat. A többiek hallgatják a beszélgetést, ami igazán érdekes lehet, ha ügyesen játszó szerepelnek. A játékot addig lehet folytatni, amíg mind a kettő gyermek kitalálja, hogy ki ő.

Kitalált szereplők: Dávid, Saul, Jonatán, szolga, Góliát, Dávid győzelmét ünneplő izraelita

Tipp: a megbeszélés helyett lehet az is, hogy a szereplők nevét felírjuk egy papírra, kalapba tesszük, és kihúzzuk, hogy ki lesz. A kihúzás után átbeszélhetjük és segítséget is adhatunk a gyermeknek.

Ha bibliai kvíz vetélkedőt tartunk, akkor a hallgatóságot feloszthatjuk az osztály létszámától függően 2 vagy több csoportra is, és feladatul adhatjuk, hogy találják ki, kik a szereplők, és írják fel azt az előzőleg kiosztott varázstáblára (a varázstábla készítés menete Dr. Doroghy Einon: Kreatív játékok c. könyve 81. oldalán megtalálható). Mielőtt elhangzik a két szereplőtől

a megfejtés, megnézi a tanár a varázstáblára felírtakat, és ha helyes, akkor jutalmazza azt. Jutalmazás módját a tanár találja ki.

INSTRUKCIÓK A MUNKAFÜZET FELADATAIHOZ:

1. feladat: 1. CSERBEN; 2. TITKAIMAT; 3. SZOMORÚ; 4. MEGLÁTOGAT; 5. JÁTSZANI.
Megoldás: BARÁT.

5. feladat: PAJTÁS, HAVER, KOMA, ISMERŐS, CIMBORA, LELKITÁRS, CIMBI, BAJTÁRS, PAJTI, ISMERŐS, PUSZIPAJTÁS, stb.

6. feladat:

Barátodért se tagadd az igazat!

Madarat tolláról, embert barátjáról.

Új barátért el ne hagyd a régit!

A baráthoz vezető ösvényt sose nője be a fű!

Az igaz barát mindent tud rólad, mégis szeret.

Nincs jobb tükör a régi barátnál.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT – EGYHÁZI ISKOLÁK 1. ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Isten barátokat ad.

Kognitív cél: A barátság értékeinek tudatosítása.

Affektív cél: A barátsággal együtt járó érzelmek feltérképezése.

Pragmatikus cél: A barátságban való kitartáshoz szükséges attitűdök megerősítése.

Óra fő része	Javaslatok	Taneszköz, célhoz kapcsolódás
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	Barátság keresztrejtvény Rajzoljuk fel a munkafüzet első feladatában lévő keresztrejtvényt a táblára! Osszuk ki egy-egy gyermeknek, vagy padtársnak (nagyobb osztályban négyes csoportnak) az egyes állításokat! Egy-egy tanuló írja fel a táblára a megoldást! A barátság fogalmának és tapasztalatainak aktivizálása egyéni munkáltatással a munkafüzetben.	A feladat a munkafüzetben is elvégezhető: MFEI 12/A lecke 1. (44. o.) MFEI 12/A lecke 2. (44. o.)
Feldolgozási javaslat, munkáltatás	Dávid és Jónátán barátsága – történetmondás Meséljük el Dávid és Jónátán barátságát a gyermekeknek a tankönyvben lévő olvasmány részletességéig: <ul style="list-style-type: none">• Dávid és Jónátán megismerik egymást• Barátságuk és szövetségkötésük• Saul üldözni kezdi Dávidot	TK 12. lecke (28. o.), Feladattár 1. (29. o.) Javaslat: A tankönyvi illusztráció kapcsán beszéljünk a gyermekek közti barátságról:

	<ul style="list-style-type: none"> • Jónátán hűsége és segítsége • A bujkáló Dávid hűsége <p>Aranymondás: „...van olyan barát, aki ragaszkodóbb a testvérnél.” (Péld 18,24)</p> <p>Történet elmélyítése bibliai igeszakaszok tanulmányozásával Osszuk három csoportra az osztályt! Osszuk szét köztük a munkafüzet 3. feladatában található igeszakaszokat! A csoportok osszák meg egymással az elvégzett feladatrészt!</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mit fejezett ki Jónátán ajándéka Dávidnak? • Te mit tudnál felajánlani a barátodnak barátsághoz tartozó jelek jeléül? <p>Eszköz: Bibliák MFEI 12/A lecke 3. a)–b). (45. o.)</p>
Aranymondások	„...van olyan barát, aki ragaszkodóbb a testvérnél.” (Péld 18,24)	
Énekjavaslat (alternatívák)	14. Hárfahúron háladallam (TK 84. o.) RÉ: 234. dics. 3. verse – Ó, Szeretet, áraszd ránk meleged JJ: 51. Mit magadnak várnál	
Házi feladat	MFEI 12/A lecke 3. c). (45. o.)	

TOVÁBBI ÖTLETEK:

(Egyéni feladatlapok összeállíthatók az RPI online feladatbank segítségével:
<http://rpi-feladatbank.reformatus.hu/#/login>)

1. Jézus és Péter barátsága. Idézzük fel a harmadik évfolyam nagypénteki - húsvéti óráit, és az azon elvégzett feladatokat!

2. Készítsünk barátságtányért!

Az alábbi tányér mintájára a gyermekekkel is készíthetünk Tányér-Barátot. Papírtányérra írjuk rá az idézetet, majd a karimáját díszítsük! Az ünnepi időben megrakhatják édességgel, süteménnyel, és odaajándékozhatják egy barátjuknak, akár olyannak, akivel szeretnének kibékülni.

Az idézet:

Tányér-Barát házról házra,
édeset, sósat mind kínálva,
mosoly-szeretettel újra rakva,
vándorútját így folytatja.

Áldás kapni...

Áldás újra telerakni...

Áldás BARÁTNAK továbbadni...

3. Indítsunk barátság süteményt az osztályban!

Készítsük el az alábbi recept szerint a barátság süteményt úgy, hogy elkészítjük előbb a kovászt:

- 1 csomag szárított élesztő
- 1 csésze liszt
- 1 csésze cukor
- 1 csésze tej

Az élesztőt langyos vízzel csomómentesen összekeverjük, majd 10 percig állni hagyjuk. Egy nagy tálban összekeverünk egy csésze lisztet, egy csésze cukrot, majd egy csésze tejet keverünk hozzá, ügyelve arra, hogy a keverék csomómentes legyen. Ezután az élesztős oldatot keverjük hozzá. A tálát letakarjuk, és a kovászt érleljük. A második, harmadik, negyedik napon átkeverjük egy fakanállal. Az ötödik napon hozzákeverünk egy csésze lisztet, egy csésze cukrot és egy csésze tejet. A hatodik, a hetedik, nyolcadik, kilencedik napon ismét átkeverjük egy fakanállal. A tizedik napon ismét hozzákeverünk egy csésze lisztet, egy csésze cukrot és egy csésze tejet. A keverékből kivesszünk egy csészényit, és ezt használjuk fel a sütemény készítéséhez. A maradék kb. három csészényit, ajándékozunk oda egy-egy tanulóknak, amit megsüthet, illetve továbbszaporításra használhat. Fontos, hogy a tésztát amennyire lehet, hűtőben tartsuk.

A továbbadott kovással a tennivalók:

Hétfő: Tegyel a kovászhoz 2,5 dl cukrot!

Kedd: Tegyel a kovászhoz 2,5 dl felforralt, majd lehűtött tejet!

Szerda: Tegyel a kovászhoz 2,5 dl lisztet!

Csütörtök: Keverd össze a kovászmasszát!

Péntek: Tegyel 2,5-2,5 dl cukrot, tejet és lisztet, mint korábban!

Összekeverés után a kovászt négy részre osztjuk, három részt továbbadunk három barátunknak, a negyedik részből készítjük el a süteményünket.

A sütés előtt még hozzáadandók:

- ♣ ½ kávéskanál szóda bikarbóna,
- ♣ 1 db tojás,
- ♣ 2 dl olaj,
- ♣ ½ csomag sütőpor,
- ♣ 1 csomag vaníliás cukor,
- ♣ 2,5 dl liszt,
- ♣ ízlés szerint csokoládé (apró darabokra vágott) és mazsola, vagy friss, esetleg aszalt gyümölcs.

Kikent, lisztezett formában, előmelegített sütőben, 175 C-on 50-60 percig sütjük.

4. Állati barátságok. Használhatjuk szemléltetőanyagként, beszélgetésindítóként az alábbi oldalakon látható, állatok barátságát megjelenítő fényképeket. Térjünk ki arra, hogy mi jellemez egy barátságot, mennyiben lehet más az állatok és az emberek barátsága!

<http://joportal.hu/johirek.php?readmore=1321>

<http://www.erdekesvilag.hu/tag/allati-baratsag/>

5. SMS. (Ötlet: Haukiné Szabó Rózsa)

Feladat: Dávid személyébe belehelyezkedve SMS-ben adj hírt magadról Jonatánnak az elválásot követő első hét eltelte után! Írd meg, hogy mi történt veled, köszönd meg a segítséget! Az üzenetben szerepeljenek az alábbi szavak is: barlang, szent kenyér, filiszteus Góliát kardja, pap, pusztában és sziklavárakban.

Pl.:

Szeretett barátom, Jonatán!

Tudom, hogy aggódsz értem, ezért írok Neked. Mióta elváltunk, pusztában és sziklavárakban találok menedéket. De van ételem, fegyverem és szállásom. Egy paptól kaptam szent kenyeret, magamnál tartom a filiszteus Góliát kardját, és barlangokban alszom. Hálás vagyok neked mindenért. Imádkozom, hogy apád haragja elműljék. Köszönöm, hogy a bajban mellettem voltál, számíthattam rád. Szeretettel gondol rád barátod: Dávid.

6. Barátságposta. (Ötlet: Karlóczai Mariann: Komámasszony, hol az olló? Kisgyermekek játékoskönyve, 109. o., Gyorsposta; Adaptálta: Haukiné Szabó Rózsa)

A gyermekek egyvonalon állnak fel szorosán egymás mellé. Az első az indító (Dávid) egy szót vagy egy rövid mondatot súg a szomszédja fülébe úgy, hogy más ne hallja meg. Ő is tovább súgja a mellé állónak, s ez így folytatódik, míg az utolsó (Jonatán) hangosan meg nem mondja, amit hallott. A gyerekek csak azt súghatják tovább, amit hallottak, a szöveget megváltoztatni nem szabad. A tovább súgott mondat szólhat az igaz barátságról, Dávid köszönetnyilvánításáról. Az indító és az utolsó gyermek személyét változtatva lehetőséget kapnak a gyermekek arra, hogy saját szavaikkal kifejezhessék érzéseiket, gondolataikat.

7. Ki vagyok én? (Ötlet: Karlóczai Mariann: Komámasszony, hol az olló? Kisgyermekek játékoskönyve, 154. o., Adaptálta: Haukiné Szabó Rózsa)

Kiválasztunk két gyermeket, az egyiküket kiküldjük a tanteremből, majd megbeszéljük a másikkal, hogy ki lesz az, aki kint van. Behívjuk a kint lévőket, és most a másik gyermek megy ki, akiről szintén megállapítjuk, hogy ki lesz. Ezután behívjuk a másik gyermeket. A gyermekek egymással szemben megállnak, feladatuk az, hogy kitalálják, kik ők. A két gyermek beszélgetéséből ki kell ennek derülnie. Üdvözléssel indul, mindegyik a másik szerepkörének megfelelően köszön és így folytatódik tovább a beszélgetés. Túl sokat nem szabad előre elárulni, mert akkor nagyon könnyű lesz a feladat. A többiek hallgatják a beszélgetést, ami

igazán érdekes lehet, ha ügyesen játszók szerepelnek. A játékot addig lehet folytatni, amíg mind a kettő gyermek kitalálja, hogy ki ő.

Kitalált szereplők: Dávid, Saul, Jonatán, szolga, Góliát, Dávid győzelmét ünneplő izraelita

Tipp: a megbeszélés helyett lehet az is, hogy a szereplők nevét felírjuk egy papírra, kalapba tesszük és kihúzzuk, hogy ki lesz. A kihúzás után átbeszélhetjük és segítséget is adhatunk a gyermeknek.

Ha bibliai kvíz vetélkedőt tartunk, akkor a hallgatóságot feloszthatjuk az osztály létszámától függően 2 vagy több csoportra is, és feladatul adhatjuk, hogy találják ki, kik a szereplők és írják fel azt az előzőleg kiosztott varázstáblára (a varázstábla készítés menete Dr. Doroghy Einon: Kreatív játékok c. könyve 81. oldalán megtalálható). Mielőtt elhangzik a két szereplőtől a megfejtés, megnézi a tanár a varázstáblára felírtakat, és ha helyes, akkor jutalmazza azt. Jutalmazás módját a tanár találja ki.

INSTRUKCIÓK A MUNKAFÜZET FELADATAIHOZ:

1. feladat: 1. CSERBEN; 2. TITKAIMAT; 3. SZOMORÚ; 4. MEGLÁTOGAT; 5. JÁTSZANI.

Megoldás: BARÁT.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT – EGYHÁZI ISKOLÁK 2. ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Isten barátokat ad.

Kognitív cél: A barátság értékeinek tudatosítása.

Affektív cél: A barátsággal együtt járó érzelmek feltérképezése.

Pragmatikus cél: A barátságban való kitartáshoz szükséges attitűdök megerősítése.

Óra fő része	Javaslatok	Tanészkező, célhoz kapcsolódás
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	Házi feladat ellenőrzése Írjunk öt érzék verset a barátságról! – előző órai anyag felelevenítése A barátság úgy néz ki, mint... A barátságnak olyan a hangja, mint... A barátságnak oly íze van, mint... A barátságnak olyan a tapintása, mint... A barátságnak olyan az illata, mint... Az én barátsághálóm – kikre igaz a fenti vers az életedből? Egyéni munkáltatás a munkafüzetben.	MFEI 12/A lecke 3. c). (45. o.) Megjegyzés: A feladatot elvégezhetjük közösen a táblán, ahova felkerül néhány javaslat mindegyik sorba, de leírathatjuk a gyermekekkel a saját asszociációjukat is egy előre kinyomtatott lapra vagy a füzetükbe. Kapcsolódó munkafüzeti feladat: MFEI 12/B lecke 5. (48. o.) MFEI 12/B lecke 1. (46. o.)

<p>Feldolgozási javaslat, munkáltatás</p>	<p>Bibliai történet felidézése páros munkáltatással a munkafüzetben</p> <p>Nagy barátságok az irodalomban – a tananyag ismeretszintű összekapcsolása a gyermekek olvasmányaival</p> <p>Aranymondás ismétlése titkosírással és igéskártya készítéssel Készítsenek a tanulók egyéni titkosírást a munkafüzetbe! Osszunk ki indigót és A/4-es fehér lapokat, hogy egyből két példányban készíthessék! Osszuk ki a kartoncsíkokat, amelyre írják rá az egyéni titkosírással az aranymondást, és díszítsék az igéskártyát/könyvjelzőt! Tegyék bele egy borítékba a titkosírással megfejtést és az igéskártyát, írják rá egy barátuk nevét, és vigyék magukkal, hogy odaadhassák!</p>	<p>MFEI 12/B lecke 2. (46. o.)</p> <p>TK 11. lecke Feladattár 2. (29. o.)</p> <p>MFEI 12/B lecke 3. (47. o.) Eszköz: indigó, A/4 lap, kartoncsíkok (férjen bele egy borítékba) borítékok</p>
<p>Aranymondás</p>	<p>„...van olyan barát, aki ragaszkodóbb a testvérnél.” (Péld 18,24)</p>	
<p>Énekjavaslat (alternatívák)</p>	<p>14. Hárfahúron háladallam (TK 84. o.) RÉ: 234. dics. 3. verse – Ó, Szeretet, áraszd ránk meleged JJ: 51. Mit magadnak várnál</p>	
<p>Házi feladat</p>	<p>Páros vagy egyéni munkaként adhatjuk a munkafüzet megmaradt feladatát.</p>	<p>MFEI 12/B lecke 4. (48. o.)</p>

INSTRUKCIÓK A MUNKAFÜZET FELADATAIHOZ:

4. feladat: PAJTÁS, HAVER, KOMA, ISMERŐS, CIMBORA, LELKITÁRS, CIMBI, BAJTÁRS, PAJTI, ISMERŐS, PUSZIPAJTÁS, stb.

5. feladat:

Barátodért se tagadd az igazat!

Madarat tolláról, embert barátjáról.

Új barátért el ne hagyd a régit!

A barátodhoz vezető ösvényt sose nője be a fű!

Az igaz barát mindent tud rólad, mégis szeret.

Nincs jobb tükör a régi barátnál.